

Kaj pa porečemo o posameznih osebah? Crtane so vse s posebno točnostjo in ljubeznijo, a iz njih diha, kakor sem že rekel, življenje. Posebno prikupljiva je oseba Vjerina, Lavovih roditeljev, starih slug, a odbija aristokratska ohola Vlasta, pravo protivrje Vjerino, še bolj pa njen oče, brezsrčni, napuhneni oderuh, kateremu je domovina in sreča le njegov trebuh, njegova korist. Ni mi pa povšeči ono mesto, kjer Lavo očuti neko bratsko čustvo k mravljinčcem, in pa ono, kjer Vjera poljubljuje in objema svojo ruménko, ker, dasi moramo živali ljubiti, bratje jim vendar nismo, saj nas je mogočni Stvarnik mnogo povzdignil nad živali.

Lepo je vpletena povest o Blanši in pa o Lavovih mladih letih; človek se nehoté spomni na svoja mlada leta. Tudi vse druge podrobnosti so se pisatelju posrečile, saj je pisal knjižico z ljubeznijo k »rodjeni grudi«. Ne bodem se motil, če rečem, da je Lavo pisatelj sam, oni njegovi nazori, ona čustva, ona ljubezen Lavova k »rodjeni grudi«, vse to je pisateljevo — to so njegove misli, njegovo prepričanje. Zato ima cela povest nekak subjektiven značaj, ali baš to te osvaja, tudi tebi čitajočemu povest napolni se srce z ljubeznijo k oni grudi zemlje, kjer si se rodil in zadovoljen dovršiš knjigo. In kdo ne bi ljubil »rodjenu grudu«? —a.

»Zabluda matere.« Igrokaz u četiri čina, napisala Hermina Tomić. — Snov je povzela pisateljica iz namodnega življenja višjih krogov. Kaže nam zakon brez medsebojne ljubezni v njegovih nasledkih. Vlastelin Senković vzame Marijo, mladoletno, komaj doraslo devo. Sirota bila je siromašna, »pa su mu ju njezini roditelji brže bolje na vrat objesili, samo da je še što prije rieše«. Prikrade se v Senkovićevo obitelji »domači prijatelj« Veljković, epikurejec, udomači se počasi, pa zviti lisjak zna dobro skrivati svoje nakane.

Soproj po naključju spozna po listu brez podpisa, ki ga je hranila soproga, da ga ona slepi. Spodi jo; pa ona ne izda zapeljivca, dasi jo je pustil na cedilu. Med prvim in drugim dejanjem preteče štirinajst let. Veljković ostal je prijatelj Senkovićeve, snubi njegovo hčer Zoro, ali njegova ločena žena Marija to izve, dokaže možu, da jej je bil Veljković tisti list, pisal in tako zabrani zakon; toda mož je ne mara nazaj, češ, »... jer žena, koja izda svojega moža, rug je i sramota doma, u kom živi, a prokletstvo djeci, kojoj život daje! Takovoj ženi nema obstanaka pod poštenim krovom.«

Osebe so prav vrlo po značajih risane, posebno pa Veljković, Marija in sluga Martin, ki dobro pozna gosposko življenje, njega običaje, razvade in slabosti.

Prav karakterističen je Veljkovićev odgovor na Marijino očitaje: »A što su onda sladke rieči od malu prije, kad ste me htjeli čok u nebesa punieti?« — »To su fraze, gospodjo, koje kažemo svakoj liepoj ženi, koja nas zanima, osobito u lađanjskoj samoći, gdje nam treba zabave.« — Zdrav realizem zastopa pisateljica, sentimentalnosti ne pozna, ostra pa pravična je njena sodba.

»Kita cvieća«, vesela igra u jednom činu. Napisala Hermina Tomić. Naslov je dala pisateljica igri po šopku, ki »nije pogodio pravo adresu«. — Kratka, a živahna je. Osebe činijo same, pisateljica pa se zna dobro skrivati za osebam, ki je pošilja na oder. Osebe govoré same, vsaka po svojem značaju, ne pa po pisateljicinih nazorih. Ta velevažna lastnost se dokaj pogosto pogreša v drami. »Vienac« sklepa v 5. štev. tega letnika k sliki g. Hermine Tomić tako-le: »Zaista, to bi liepo, krasno bilo, da imamo mnogo takvih Hrovatica, kakva nam je dična i umna gospodja Hermina Tomić«.

Mislim, da bo vsakdo z »Viencem« enako sodil o hrvaški pisateljici, kdorkoli bere igrokaz in veselo igro Hermine Tomičeve.

»Iz primorskog života.« Pripovijeda Simo Matavulj. 169 str. — Pet lepih povestic je napisal Matavulj. Druga je lepša od druge. Po vseh veje duh zdravih dovtipov in vedrega, neprisiljenega humora. Njegovi Primorci v kršni Dalmaciji vse vedó, vse znajo, vse razsodijo. »Ima li morá, vidiná, vještica, vjedogonja, zduhača, gvozdenzubá i ostalih utvora?« Kdor ne veruje, nasprotuje mišljenju »četiri tisuće krštenih glava, te vjerovanje tolika naroda nije, valjda, sitnica«. Pa dasi so zvedeni, imajo le človeške slabosti in napake, kakor po drugodi. »Ljubav nije šala ni u Rebesinju«. Ni jih veliko pisateljev, ki bi tako poljudno, tako živahno, obenem pa tako čisto pisali, kakor Matavulj. — Po pravici pravi »Vienac« v 3. štev. str. 44.: »On je originalan pripoviedač, pun zdrava opažanja i humora, a poznaje svoje ljude upravo u dušu«.

Nikomur, menim, ne bo žal, kdor si naroči to knjižico, ki stane 75 kr.; med drugimi razpravami bo izvedel velevažno tajnost: »Je li se Čevrlja ogriješio«. Severus.

DRUGA SLOVSTVA IN MUZIKALIJE.

Na novo je izšla v 20 sešitkih po 60 kr. gosp. prof. dr. Gregorija Kreka »**Einleitung in die slavische Literaturgeschichte**«, II. Auflage. V Gradcu pri Leuschner & Lubensky-u. — Celo delo obsega 887 strani in ima naslednjo razdelitev. Erstes Buch. Die hauptsächlichsten Nachrichten der linguistischen Paläontologie und der älteren Schriftsteller über die Sprache, die Geschichte und den Culturgrad der alten Slaven (3—476). Zweites Buch. Allgemeine Bemerkungen über die slavische traditionelle Literatur und deren Beziehung zur Culturgeschichte, zunächst zur Mythologie (477 do 887). Kdor želi zanesljivih poročil o starodavnih časih slovanstva, najde jih v tej učeni in zanimivi knjigi.

»Gorske cvetlice«. Slovenski napevi za mešan zbor, zložil Janez Laharnar. — Ko smo ta zvezek pregledali, z veseljem smo ga položili na mizo. Hvala Bogu, nekaj novega, kar se mladini lahko dá v roke. Pesmi so prav ljubeznive, mične, žive, iz srca privrele, lep